

Werken in een VERTICALE GROEP

Het leuke van werken in een verticale groep: je ziet een kind opgroeien, je leert ouders goed kennen, maakt de komst van zusjes en broertjes mee. Aan de andere kant vraagt werken in een verticale groep veel van de pedagogisch medewerker. Wel begrijpelijk dat verticale groepen iets lager scoren in het landelijk kwaliteitsonderzoek.

TEKST INGE VAN RIJN FOTO WILBERT VAN WOENSEL

‘**W**erken in een verticale groep is iets ingewikkelder, maar ik zou niet anders meer willen.’ Dit hoor je vaak van pedagogisch medewerkers die ‘geswitcht’ zijn van horizontaal naar verticaal. In het begin komen ze handen en tijd tekort, maar als ze een goed ritme ontwikkeld hebben, zweren ze bij deze groepsvorm. Omdat er minder in- en uitstroom van kinderen is bijvoorbeeld, waardoor iedereen elkaar goed leert kennen. Die groepsstabiliteit is een groot voordeel. Ook de afwisseling is fijn: het ene moment stem je af op de ontwikkelingsfase van een baby, dan weer ben je met peuters aan de slag. Dat voorkomt sleur in je werk.

Grip op het dagritme

Werken in een verticale groep vereist goede organisatie en samenwerking. Het begint met planning. Per dag kijk je hoeveel baby’s, dreumesen en peuters er zijn en welke activiteiten je wilt doen. Geef aan op welke momenten je de groep splitst, bijvoorbeeld om met de drieplussers aan een thema te werken of om met de dreumesen een motorische activiteit te doen. Hierbij moet je volledig op elkaar kunnen vertrouwen: als jij een baby aan het voeden bent, laat je de groep aan je collega over. Als zij

HOE VERBETER JE HET WELBEVINDEN VAN DE BABY’S IN VERTICALE GROEPEN?

- > Maak een veilige zone voor de baby’s, waar de ‘lopers’ uit je groep niet door kunnen. Bijvoorbeeld achter een hekje met spijlen waar de baby’s zich aan op kunnen trekken.
- > Je kunt buiten ook een ‘babyzone’ maken.
- > Zorg voor een goede taakverdeling met je collega, zodat je met je volle aandacht bij de verzorging van een baby kunt zijn.
- > Gebruik de verzorgingsmomenten voor één op één spel met de baby.
- > Kijk goed wat de baby doet, benoem wat je ziet en zeg wat je doet. Zo verhoog je de emotionele kwaliteit in je groep.
- > Jonge kinderen kunnen niet wachten. Geef jonge baby’s voorrang: zij raken sneller overstuur als ze huilen.
- > Ieder kind verdient jouw exclusieve aandacht. Al is het nog zo druk in de groep: probeer geen drie dingen tegelijk te doen.
- > Kies bewust voor het werken in de verticale groep en ontdek samen met je collega de lol ervan.

VERTICALE GROEPEN IN DE LANDELIJKE KWALITEITS-MONITOR KINDEROPVANG 2017

Verticale groepen scoren ietsjes lager op kwaliteit dan de babygroepen en peutergroepen. Vooral voor baby's maakt het verschil. De resultaten op een rij:

- ✓ Het welbevinden van baby's is in verticale groepen minder dan in babygroepen. Voor peuters geldt dat verschil niet.
- ✓ De betrokkenheid bij het spel of de groepsactiviteiten is lager in de verticale groepen.
- ✓ De omgang met de kinderen bepaalt de 'emotionele kwaliteit' in de groep:

hoe sensitief reageert de medewerker, hoeveel vrijheid geeft ze het kind en hoe legt ze alles uit aan de kinderen?

De interactie met baby's scoort in verticale groepen lager dan in babygroepen. Voor de interactie met de peuters zijn de scores in de verticale groepen even hoog als in de peutergroepen.

- ✓ Wel scoren alle groepen voldoende tot goed op het onderdeel 'emotionele kwaliteit'.
- ✓ De cijfers zijn gebaseerd op onderzoek onder maar 31 groepen van kinderdagverblijven. Volgend jaar

wordt het onderzoek uitgevoerd met een grotere steekproef.

- ✓ Op 'educatieve kwaliteit' scoren peutergroepen beter dan verticale groepen. Het gaat hierbij om praten met de kinderen en stimuleren van de ontwikkeling en het contact tussen de kinderen. In peutergroepen is vooral meer aandacht voor taalontwikkeling.

Belangrijkste conclusie: we moeten in de verticale groepen meer aandacht besteden aan het welzijn van baby's en de emotionele kwaliteit van de groep.

een activiteit doet, zorg jij voor de rest van de groep. Hang een schema van het dagritme op en vul per half uur in wat pm'er 1 doet en wat pm'er 2. Zo krijg je grip op het dagritme en voorkom je dat je langs elkaar heen werkt.

Wat vindt het kind?

Hoe is het voor de kinderen in een verticale groep? Dat kan per kind en per groep verschillen, maar over het algemeen vinden kinderen het fijn. Baby's scoren iets lager op welbevinden in een verticale groep. Misschien komt dat door de dynamiek in zo'n groep: er is meer beweging en gepraat dan in een horizontale babygroep. Anderzijds: veel kinderen hebben moeite met de overgang van de rustige babygroep naar de veel drukker peutergroep. Zo kent iedere vorm voor- en nadelen.

In een verticale groep zijn kinderen eerst de jongste, dan de middelste en dan de oudste. Dat geeft ze veel mogelijkheden om te groeien. Een baby krijgt aandacht van de grote peuters en ziet misschien een vertrouwde broer of zus om zich heen. Prachtig hoe baby's hier van kunnen genieten, ook al zijn de knuffels soms wat hardhandig! Een dreumes kijkt vooral naar de kinderen die groter zijn, daar kan hij zich – soms letterlijk – aan optrekken. Veel pedagogisch medewerkers vinden een horizontale dreumesgroep een ramp: de kinderen verkennen hun grenzen, ze halen alles overhoop, ze kunnen nog niet goed samenspeelen; dat geeft veel botsingen tussen de kinderen. In een verticale groep heb je niet zo veel dreumesen bij elkaar.

Bovendien vertonen ze meer sociaal gedrag doordat ze de peuters nadoen. Al gauw hoor je bij de 'grotten' en kun je oefenen in die rol. Je mag zelf je brood smeren, zelf kiezen wat je wilt spelen en vaker wakker blijven als de kleintjes slapen. Zo kan je je echt groot en knap voelen!

Vier jaar dezelfde groep

Is vier jaar in dezelfde groep niet te lang en saai? In een peutergroep hebben peuters meer leeftijdsgenoten om mee te spelen. Aan de andere kant: als je 'jong bent voor je leeftijd' valt dit in een verticale groep minder op. En pientere kinderen vinden oudere kinderen om mee te spelen. De driepussers vinden extra uitdaging door af en toe de jongere kinderen te helpen. Een evenwichtige leeftijdsopbouw is wel een must voor de verticale groep. Zorg dat ieder kind leeftijdsgenoten ontmoet en ook kinderen van andere leeftijden.

De inrichting

Het inrichten van een groep voor nul- tot vier jarigen lijkt een onmogelijke opgave. De peuters kunnen niet lekker op de grond spelen, want dreumesen banjeren overal doorheen en baby's stoppen alles in hun mond. Baby's kunnen ook niet op de grond, veel te onveilig. De slaapkamer is onrustig door al die verschillende slaapritmes. Het is allemaal waar en toch... met wat creativiteit en een goede structuur krijg je de ideale inrichting voor alle leeftijden.

Ideaal is als je twee verticale groepen naast elkaar hebt. Je kunt in de ene groep hoeken maken voor geconcentreerd spel en in de andere wat meer ruimte voor bewegingsspel. Houd in elke groep een 'veilige babyzone' en laat de baby's in hun eigen groep. Voor de peuters moet ook duidelijk blijven bij welke groep ze thuishoren. Tijdens het vrij spelen kunnen de kinderen zich over beide ruimtes verdelen. Voor het slapen (en wakker blijven) zijn er meer mogelijkheden: twee slaapkamers, de peuters op stretchers in de ene groep en de wakkerblijvers in de andere. <

